

ligger der jo et stort Svælg. Fra de Herrens Side, som gennemførte Forliget, sagde man, at man havde opnaaet intet mindre end det, at Grundloven nu igen var sat i anerkendt Kraft og Gyldighed. Fra vor Side droges dette meget stærkt i Tvivl, og det drages i Tvivl endnu i dette Øjeblik. Den Forligsresolution, som man fik gennemført i begge Ting, indeholdt et Punkt, hvori der stod, at naar man den 1ste April eller den 31te Marts ikke var enedes om nogen Finanslov, gik man over til at vedtage en midlertidig, som skulde gælde i to Maaneder. Hvad der saa skulde ske derefter, stod der intet om i Resolutionen, derom førtes der Strid haade her i Salen og ude i Landet. At man der stod paa det usikre, er jo vist nok, og det er ikke saa forunderligt, at der var Strid mellem os og de Herrer, som havde gennemført Forliget, om, hvad der skulde forstaaes ved dette Punkt i Resolutionen. Det er ikke saa forunderligt, thi ogsaa indbyrdes mellem de Herrer, som havde gennemført Forliget, førtes der Strid derom, og naar de Herrer, som havde gennemført Forliget, vare uenige heri, hvorledes skulde vi andre da finde sikker Grund under Fødderne — vi, som stod uden for det hele? Fra den ene Side, den moderate Side, sagde man, at det var en Selvfølge, at naar de to Maanedere vare forbi, saa fortsatte man; hvis vi da ingen Finanslov havde, forlængede vi den midlertidige; der var i det hele ikke mere nogen politisk Midnat. Fra den anden Side, fra Højres Side, sagde man derimod: Nej, det er ikke Meningen. Provisoriet er berettiget endnu, det kan komme igen, naar det skal være. Det var ikke sjældent at høre saadanne Udtalelser fra den Side og se dem fremfatte i Højrepressen. Det syntes derfor ogsaa at være klart, at det hele, man i Virkeligheden havde opnaaet, blot var det, at man havde flyttet den politiske Midnat, men ikke bortskaffet den, flyttede den fra 1ste April til 1ste Juni. Saaledes var da Forliget usikkert, og det er sikkert denne Usikkerhed, som har gjort, at Forliget blev mindre vel modtaget ude i Landet. Men det Ministerium, som Forliget bragte, blev ogsaa noget usikkert i sin Optræden, netop derved, at det stillede sig paa Forligets Grund, som det selv sagde. Naar man spurgte om Ministeriets Program — og jeg har haft den Ære at spørge derom baade i 1894 og 1895 her i dette Ting — fik man det Svar, at Ministeriet stod paa Forligets Grund og der vilde det staa. Men et Ministerium, som stod paa usikker Grund, vaklende Grund, kunde heller ikke saa nogen fast Stilling, og dette Ministerium,

som stod paa denne Grund alene, blev derfor ogsaa fra vor Side modtaget, maa jeg sige, køligt, i alt Fald med Uventning. Deri skete en Forandring nu sidste Efteraar, i Efteraaret 1896. Og der skete mere, thi dette Ministerium, som saaledes stod paa den usikre Grund indtil Efteraaret 1896, havde ogsaa med Hensyn til Reformen stillet sig efter vort Takte noget usikkert. Den store Part af disse Reformspørgsmaal henlaa for Resten i Kommissioner, og naar man spurgte om Ministeriets Program, fik vi nærmest nævnt nogle af de gamle Sager, vi havde set saa tit. Lovforslag, som vare gaaede her igennem Tinget Gang efter Gang som Programpunkter. Og i Ministeriets Presse hed det sig jo: Ministeriet er tilbøjeligt til at holde Rastdag oven paa Valgene i 1895; vi tage en Rastdag, en Hviledag! En anden Gang hed det sig i Ministeriets Presse: Vi have ikke Raad til at føre nogen Politikk her i Danmark, Danmark er et lille Land; naar Landet blot bliver administreret, og Folk vilde bestille noget, kunne vi godt være lykkelige her i Danmark! Dette Program vandt imidlertid ikke stor Tilslutning her, og jeg synes ogsaa, det var noget usikkert. Der skete saa en Forandring heri i afvigte Efteraar, idet Ministeriet da politisk gjorde et Skridt, som jeg vil kalde et positivt Skridt, idet det udtrykkelig erklærede, at det ikke vilde bemytte Provisorier. Dette er jo det faktiskste Indhold af den Erklæring, som kom til at foreligge her fra den afgaaede Ronsseilspræsident. Paa den anden Side viste det sig ogsaa, at dette Ministerium sagligt optog en hel Række af Reformforslag, haade de saakaldte Landbosforslag og Stattelovforslagene. Nu havde Ministeriet, sagligt set, en Politikk, og havde, politisk set, indtaget et Standpunkt, som var adskillig klarere end det, hvorpaa det hidtil havde stillet sig, da det stadig svarede os, at det stod paa Forliget af 1894 og vilde blive staaende der, og jeg tror, at netop denne Ministeriets Holdning har gjort sit til, at Folketingets Stilling lige over for Ministeriet blev adskillig mere anerkendende end hidtil, og at vi mere end hidtil med fuld Tillid tog Arbejdet op sammen med Ministeriet. — Naar man da skal se tilbage paa det Arbejde, der i denne Samling er gjort i Folketinget sammen med Ministeriet, tror jeg, at enhver uhildet Betragter vil indrømme, at der fra Folketingets Side er gjort et ikke lille Arbejde for at saa noget ud af denne Rigsdagsamling. De store Lovforslag, som bleve forelagte her i Samlingens Løb — adskillige af dem bleve jo endog forelagte sent paa Samlingen —